

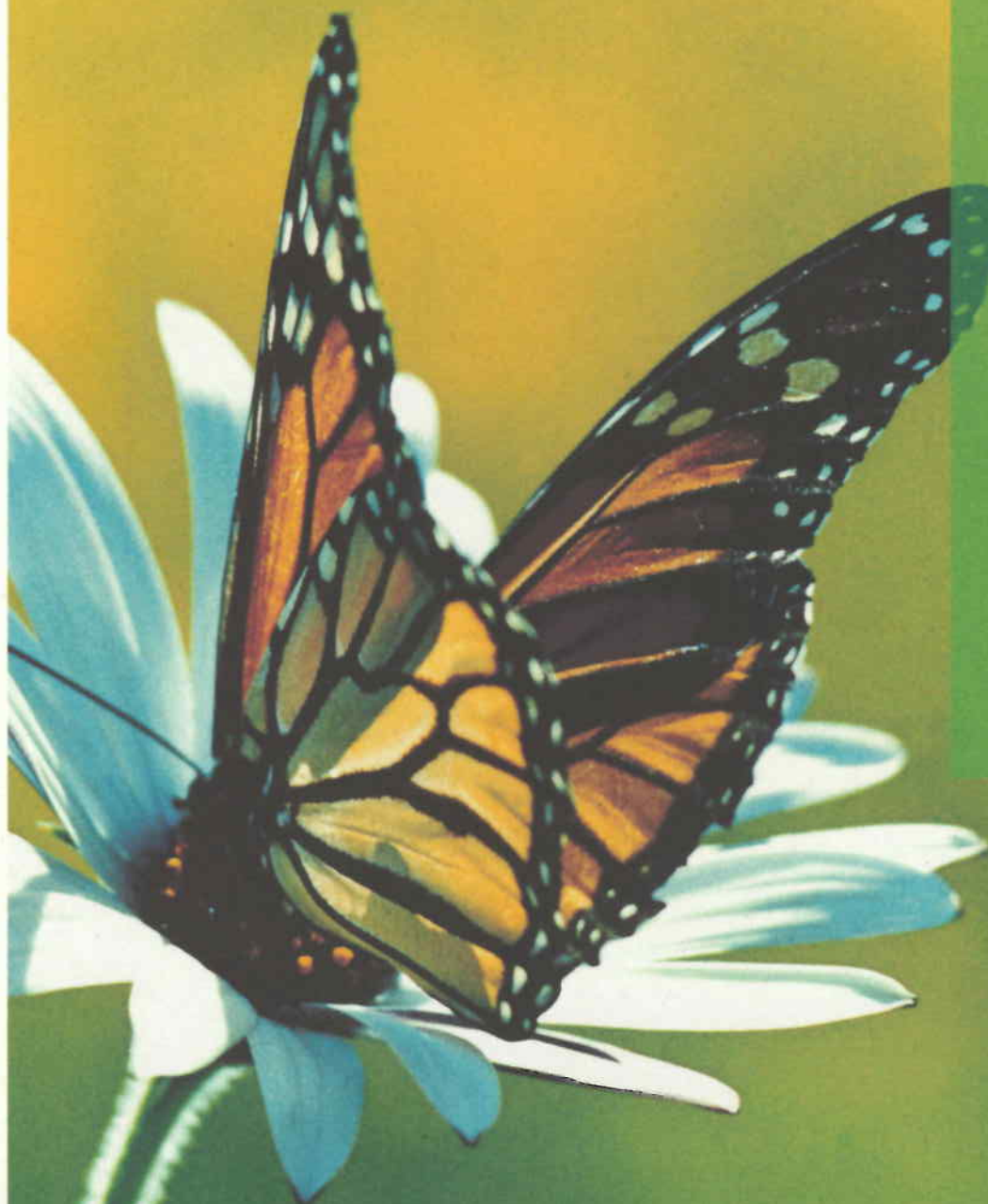

E

2573

Voltant pel Parc

de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

Medi Natural

Font de les Llosades

Els informadors del parc comencen la seva feina

Visita a les coves de Mura

Racones del Parc

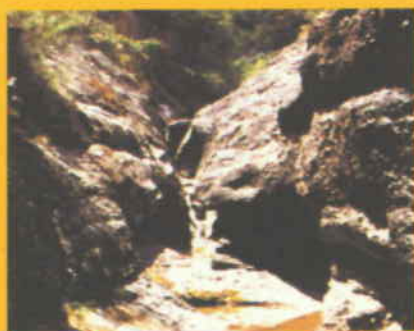
Fauna i flora

Opinió

Entrevista a Narcís Serrat

Font de les Llosades

A partir de l'ermita de Sant Antoni de Mura, seguirem la riera de Nespres fins arribar a l'encreuament amb el torrent de Font freda. El camí de l'esquerra va a la font del Rector. Seguim el que puja per la nostra dreta torrent amunt, fins que queda sobre la roca pelada. Per breus moments passa a l'altre cantó i, just quan torna a creuar-lo, hem de seguir pel seu llit unes passes amunt, i a la dreta, a la part baixa d'un petit talús de roca, brolla l'aigua i forma un allargassat bassal que es renova constantment.

Exret del llibre: 70 fonts de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. E.Grau i F.Vancells. Ed.Cau Ple de Lletres.

Crèdits

Redacció: Centre de Documentació i Educació Ambiental (CDEA) · **Col·labora:** Diputació de Barcelona Àrea d'espais naturals · **Edita:** Servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa · **Disseny i maquetació:** Nexa Disseny Gràfic · **Fotografies:** arxiu CDEA · **Impressió:** Impremta Dit i Fet · **Han col·laborat en la redacció d'aquest número:** Ramon Arribas (Regidor de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa) · Salvador Pérez (Cap responsable del CDEA) · Anna M. López (Tècnica del CDEA) · Susanna Carmona (Periodista) · Narcís Serrat · Personal del parc · Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Terrassa.

Ajuntament de Terrassa
Medi Ambient i Sostenibilitat

Diputació Barcelona
Àrea d'Espais Naturals

Imprès sobre paper reciclat

Els informadors del parc comencen la seva feina

El Dispositiu d'Informació Personalitzada és una iniciativa de la Diputació de Barcelona, en la que a través de convenis amb diversos ajuntaments de l'àmbit del parc es contracta a personal encarregat d'informar i orientar als usuaris en la seva estada al parc mitjançant la distribució de diferents edicions gràfiques i la informació personalitzada de les activitats que s'hi desenvolupen.

Aquest any s'han contractat 13 persones amb una dedicació horària de 5 hores, de 9h a 14h o de 10h a 15h segons els punts; es troben localitzats als principals accessos del parc, als equipaments més visitats i a les zones amb major afluència de visitants. Trobem informadors a Can Pobla i Can Robert, a la Torre de l'Àngel i a dalt a la Mola. A l'aparcament de l'Alzina del Sal-lari, un punt de sortida de moltes excursions també ens poden donar informació, i més amunt, al centre d'informació del Coll d'Estenalles també hi trobem un informador. A Mura, l'informador és l'encarregat d'acompanyar els visitants que ho desitgin a les coves de

Mura i al mateix poble de Talamanca trobarem una persona que ens informará de les activitats que es poden fer per la zona. Al sector oriental del parc rebrem informació si anem a visitar la Muntada o el Marquet de les Roques al terme municipal de Sant Llorenç Savall, a Monistrol de Calders i a la zona de l'àrea d'esplai de la Riera de les Arenes i els seus voltants. Pel que fa el sector occidental al centre d'informació del Pont de Vilomara trobarem un informador que ens guiarà a l'itinerari de les Tines i també a la Casanova de l'Obac trobarem una altre persona que ens informará de les activitats a desenvolupar en aquest sector del parc.

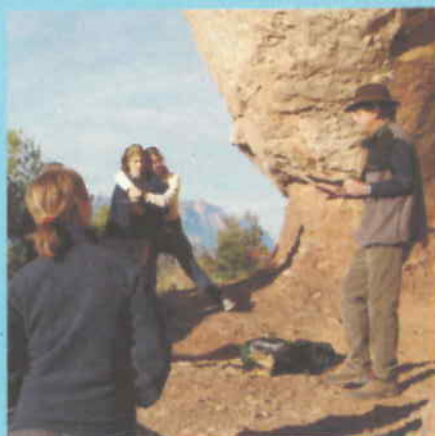
Com a novetat d'aquest any, hem de destacar que hem ampliat el calendari de treball respecte els anys anteriors, la majoria de punts d'informació treballen els dissabtes, els diumenges i festius. Cal destacar que els mesos d'estiu, juliol i agost, el dispositiu d'informació fa una parada estival degut a la poca afluència de visitants en aquesta època.

Visita a les Coves de Mura

Data d'inici de l'activitat:
5 de març (Tots els dissabtes i diumenges de març a juny).
Data fi activitat:
18 de juny.
Horari: 11h
Lloc on es realitza l'activitat:
Coves de Mura
Sortida:
Centre d'Informació de Mura.
Descripció de l'activitat:
Es fa un recorregut des del Centre d'Informació de les Antigues Escoles de Mura fins a les coves. Aquest passeig és

fa acompanyat d'un informador del Parc Natural. Té una llargada d'uns 4,8 km, una durada d'unes 3 hores i la dificultat és mitjana.
Telèfon de contacte:
93 831 73 00 · 93 831 83 75
E-mail de contacte:
p.santlorenç@diba.es
p.santlorenç.mura@diba.es
Links amb més informació:
www.diba.es
www.vallsdelmontcau.org
http://montcau.nexenservices.com/valls/rutes.html
Organitza:
Diputació de Barcelona

A part del repte i de l'entorn, què cerques amb tot el que fas?

Evidentment la natura, el paisatge, les sensacions, però també la relació amb els companys; l'aspecte humà és molt important. El fracàs no és no fer el cim; el més important quan fas una expedició és tornar tots i units. Poder conviure en condicions extremes és una gran teràpia de grup. Arran de l'accident em vaig marcar com a repte el Camí de Santiago en bicicleta. Va ser la primera experiència esportiva de solitud, un fet que et varia molt l'òptica; veus el paisatge amb una sensibilitat diferent; connectar amb la gent que trobes et dona una riquesa humana que m'encanta. El més important és que estimis la muntanya igual, tot i tenir aquesta trajectòria. La natura per a mi ho és tot.

Què distingeix la de Sant Llorenç d'altres muntanyes?

Jo quan tinc una estona vaig a Sant Llorenç. És la meua muntanya predilecta per proximitat. Personalment me l'estimo perquè m'hi he cultivat. Ja m'hi portaven de petit els pares a buscar bolets i totes les excursions amb els llobatons eren aquí. Té una particularitat en les seves formacions, no és una muntanya monòtona, té una orografia molt variada, una vegetació diferent a cada vessant i un paisatge que domina el Bages, Montserrat, el Vallès i el Litoral. El monestir, les balnes obrades, els camins fets pels carboners, les tradicions i les rondalles que se'n contenen... Té molta història. És un privilegi viure a Terrassa, tan a prop d'aquest meravellós massís, i en poc temps poder endinsar-te per racons plens de solitud i, si coneixes la muntanya, poder anar diversificant els recorreguts.

Què en penses, de limitar accessos?

Tal com hi vaig jo hi pot anar tothom, però el que és clar és que el PN s'està potenciant molt, s'ha disparat des de fa uns quants anys i ara s'han adonat que s'ha d'acotar. Estic d'acord que s'ha de trobar l'equilibri entre conservació i aflluència, però això és molt difícil. Promocionar un parc pot semblar un contrasentit. Tot i així, em sembla una bona mesura per a visitants desconeguts del Parc. Crec que hi ha d'haver dos

Entrevista a Narcís Serrat

"La natura s'ha de respectar perquè és la millor herència que podem deixar a les generacions futures"

Copropietari de la llibreria Cau Ple de Lletres i amant de la natura, ben aviat va deixar de mirar el bosc només com un paratge natural per viure la muntanya com a fita. Primer va ser l'Aneto, després els típics massissos i les travesses pels Pirineus. Els cims es transformaren en parets i l'escalada de muntanyes a l'Himàlaia, a l'Equador, als Andes, una expedició inèdita al Saipal i el sostre del món, l'Everest, van ser nous reptes. També els esports extrems, ral·lis d'esquí de muntanya i esquí nòrdic en competició pura i dura representant Catalunya arreu. Una allau de muntanya el va allunyar de la competició, però no del contacte amb la natura: travesses amb bicicleta i a peu, rondes, reportatges fotogràfics...

o tres accessos: per la vessant de Matadepera-Can Robert, com la del Coll d'Estenalles-Moncau, i per la de Sant Llorenç Savall, que són els sectors amb un itinerari més accessible per arribar al punt emblemàtic que és la Mola.

Com valores la difusió, la senyalització, els camins i accessos...?

La senyalització del Parc és molt precària i nefasta en comparació d'altres zones. No hi ha una senyalització clara ni didàctica. Si fos de fora i trobés una fitxa per anar a fer la Mola, tindria dificultats només per trobar Can Robert i deixar el cotxe. Et juro que, si ets de fora, és molt difícil. Hi ha gent que camina i té sentit de l'orientació, però no tothom i, per exemple, si vas a sopar a la Mola has de baixar de nit. No dic que s'hagin de senyalitzar indrets molt especials com una font o una balma; parlo de la vertebrada important del Parc, que és Coll d'Estenalles, la Cova del Drac, la Mola, Can Poble i Can Robert. Hi ha moltes cruïlles i fressades perquè és un lloc d'on surten molts ramals i, si no ho coneixes, estàs amb el dubte. La gràcia o la pega que té Sant Llorenç és que el terra és conglomerat, pedra. Hi ha trams del camí que no són terra ferma, que es perden, és un avantatge per als que coneixem la muntanya, però ha d'estar molt ben senyalitzat per als desconeguts.

L'orografia condiciona la senyalització.

Vés a qualsevol lloc. Jo he voltat per molts parcs, francesos sobretot, i... el problema és una bona senyalització, gent professional i especialistes. Cal una senyalització adequada a l'entorn, amb un serigrafat harmònic, amb teca, una cosa graciosa, que és el que s'està fent a molts llocs. Cal gent que sàpiga marcar un itinerari correctament, amb horaris, i uns topònims bàsics perquè la gent pugui orientar-se.

Hi ha solucions viables?

La Diputació s'hauria d'assessorar. Em consta que ja ho ha fet amb reunions, però ha d'escollir més els usuaris i també les entitats excursionistes del voltant del Parc, que són bàsicament els que s'estimen, coneixen i preserven l'entorn. Han de fer un mostreig, captar les opinions dels usuaris i saber realment què volem. Sovint executen les obres sense cap tipus de

mirament, quan la gent no hi està d'acord o voldriem coses que s'han de fer i no es fan. Coses tan bàsiques com, per exemple, l'àrea de lleure del Torrent de l'Escalola. No es coneix el que passa allà cada diumenge, i això és escandalós. L'accés d'entrada està en un revolt molt perillós, hi ha una barrera tancada que s'obre a una hora i cada matí la gent fa cua amb el cotxe per agafar el millor lloc. Quan s'obre la porta totes les maniobres es fan en aquest revolt. Està ple de gent que va a peu i de ciclistes. És un perill per a tothom, i això la Diputació hauria de veure-ho

Quines accions has desenvolupat?

Fa anys que organitzo la "Ronda rondallaire" amb amics i colles que s'hi apunten. Es tracta d'una jornada a peu, cada any per circuits diferents, i té aquest nom perquè a llocs concrets: una balma obrada, un avenc, un roure gegant, una formació rocosa..., explico una rondalla, una tradició que trec de llibres i adapto al moment. És una forma de donar a conèixer camins nous. Fa molts anys vam recuperar el Camí Moliner. S'inicia a la Barata i va fins al riu Ripoll on hi havia el molí. La tradició era recollir el gra dels conreus i portar-lo a Sant Feliu del Racó, on hi havia el molí d'en Barata; el transformaven en farina i el transportaven fins a les diferents masies. Cada any organitzem aquesta pedalada, que ara ja està consolidada. I també les tisores, que vaig aprendre de caminar amb gent gran, que s'estimen molt la muntanya, cuiden les fonts i preserven els camins. Amb la primavera el matoll creix i obstrueix el camí i amb unes tisorettes cal anar-lo tallant per mantenir i recuperar els camins, perquè s'estan perdent. És una manera de protegir els camins d'origen carboner. També estem catalogant l'*Opus Spicatum* (espina de peix), un tipus de construcció medieval, un símbol religiós que es feia en fragments de les parets de les cases. Actualment en tenim 27 de catalogats a tot el Parc. I destacaria unes aportacions bibliogràfiques per donar a conèixer a fons la muntanya: *70 fonts i 22 camins*, obra de Ramon Grau i Frederic Vancells, dos llibres editats pel Cau Ple de Lletres que als caminadors del Parc els van molt bé.

Fagina (*Martes foina*)

Mamífer carnívor de mida mitjana, amb un característic color blanc a la pitrera que s'obre cap a les extremitats anteriors del cos, que és esvelt i allargat. El cap és gran, més clar que la resta del cos, amb les orelles, que sobresurten del cap, vorejades de blanc. El morro és allargat i acaba en un nas de color carn. Les potes són curtes i d'un color més fosc que el cos, i estan proveïdes de cinc dits sense pèl a la planta, amb ungles que s'amaguen. El sentit més desenvolupat es aquesta espècie és la oïda, tot i que té també una bona vista i un bon olfacte. Pot pujar als arbres i no excava pel terra.

La seva dentadura consta d'un total de 38 peces; la mandíbula superior té 6 incisius, 2 ullals, 8 premolars i 4 queixals, i la inferior té 2 queixals més. La fagina és un animal d'hàbits crepusculars i nocturns, encara que no és estrany veure-la —en els llocs on abunda— durant el dia. És territorialista, ja que defensa el seu territori de caça, que pot tenir entre 2 i 10 km de radi, d'altres mascles. Dins del seu territori disposa de diversos amagatalls que ocupa indistintament.

La seva dieta està molt condicionada per les disponibilitats alimentàries i estacionals. Pot alimentar-se de petits rosegadors, fruits i insectes.

Ocupa una gran diversitat d'hàbitats, per tant podem localitzar-la en boscos de tot tipus, zones agrícoles, fins i tot paratges moderadament humanitzats, encara que prefereix terrenys amb rocam, on li agrada buscar amagatalls. Poden arribar a viure entre 10 i 12 anys. Excepcionalment poden arribar als 15 anys.

Argelaga (*Genista scorpius*)

Planta perenne que habita en sòls rics en carbonat càlcic de pastures seques, brolles i erms. Té la seva floració de febrer a juliol.

És un arbust d'aspecte semblant a la ginesta, d'un color verd grisenc, intricat, gairebé sense fulles o, rarament, poc o molt ple de fulles. Fa unes espines axil·lars robustes, estriades i llargues, que formen un angle molt obert amb la tija.

Les fulles, de 4 a 8 mm, són simples, alternes, pràcticament sense peu o suport, cobertes de pèls curts, suaus i fins per sota i gairebé sense pèls per sobre.

Les flors estan formades per cinc parts i són hermafrodites i zigomorfes. Fan de 7 a 10 mm, estan més o menys reunides en un feix i són d'un groc fort que tendeix a carbassa. Els pedicel·les fan de 2 a 5 mm. El calze, de 3 a 5 mm, és campanulat i bilabiat. Té els llavis més curts que el tub, el superior és bipartit en lòbuls triangulars i l'inferior és tridentat en dents lineals. La corol·la té 1 pètal inferior gros, dos de laterals i dos d'inferiors que estan més o menys junts. El pètal superior de la corol·la, tan llarg com el conjunt dels dos pètals inferiors o més, són divergents entre ells. Els deu estams estan soldats en un sol feix, dels quals quatre són curts amb anteres inserides a la base, tres són mitjans amb anteres inserides al dors i tres són llargs, amb una antera inserida a la base i dues d'inserides al dors.

El fruit és un llegum oblong i comprimit, de 15-45 per 3-5 mm. Conté d'una a set granes aplanades i fosques.

El nom científic de l'argelaga deriva del substantiu llatí *scorpius*, probablement recordant les doloroses punxades de les seves espines.

Tradicionalment aquestes flors havien estat utilitzades per tenyir draps de llana.

Novetats bibliogràfiques al CDEA

Memòria mapa de vegetació. Escala 1:25.000. Sant Llorenç del Munt. PINTÓ FUSALBA, Josep; PANAREDA CLOPÉS, Josep M. Terrassa: Editorial Aster, 1995. Sèrie Mapes, núm. 1. 163 p.

La memòria està estructurada en dos grans apartats. En primer lloc es presenten els factors físics i humans que condicionen la configuració del paisatge vegetal del massís. En segon lloc, es descriuen acuradament les unitats de vegetació cartografiades en el mapa a escala 1:25.000. Es presenten taules sintètiques de la composició florística de les comunitats vegetals principals. El paisatge vegetal dels sectors més representatius del massís és representat gràficament per mitjà de perfils de vegetació. Finalment s'inclou un catàleg florístic de les plantes vasculars de Sant Llorenç del Munt i la serra de l'Obac.

El Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac. Història i arqueologia vistes per un excursionista.

FERRANDO I ROIG, Antoni. Sabadell: El Pot Cooperativa, 1983. 377 p.

En aquest llibre es fa un recull ampli i exhaustiu de la riquesa historicoarqueològica del massís de Sant Llorenç del Munt i la serra de l'Obac, amb referències de la prehistòria, passant per l'edat mitjana i fins avui dia.

Si estàs interessat en rebre aquest butlletí posa't en contacte amb el CDEA, c. Casterna, 39 baixos 2^a - 08221 Terrassa - tel. 93 780 89 00 - cdea@terrassa.org

Ajuntament de Terrassa

Medi Ambient i Sostenibilitat

www.mediambient.terrassa.org